

Kokemäen kaupunki
Kari Ylikoski
kari.ylikoski@kokemaki.fi

Viite Lausuntopyyntö 23.9.2025

**Aihe Kokemäki, keskustaajaman osayleiskaava, kaavaehdotus 3,
ennakkokommentointi**

Satakunnan Museo lausuu pyynnöstä ennakkoon Kokemäen keskustaajaman osayleiskaavan 3.kaavaehdotuksesta. Kokemäen keskustaajaman osayleiskaava on tullut vireille kaupungin vuoden 2010 kaavoituskatsauksen yhteydessä. Kaava-alueen kulttuurihistorialliset arvot ovat merkittävät: suunnittelualueelle sijoittuu useita sekä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä, että lukuisia tutkimushistoriallisesti merkittäviä kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kaavatyön yhteydessä on tehty joukko selvityksiä, mm. arkeologinen ja rakennuskannan inventointi sekä luonto- ja maisemaselvitys, jotka on päivitetty 2023 (arkeologinen selvitys, rakennetun kulttuuriympäristön selvitys, maisemaselvitys).

Satakunnan Museo on antanut lausunnot sekä osayleiskaavaluonnoksesta (päivätty 27.2.2013) että 1. kaavaehdotuksesta (päivätty 20.8.2015) sekä 2.kaavaehdotuksesta (päivätty 16.12.2016). Lisäksi kaavamerkintöihin ja -määräyksiin liittyen on järjestetty erillinen työneuvottelu ja suojelukysymyksiä on käsitelty myös ehdotusvaiheen viranomaisneuvotteluissa 15.12.2015, 13.12.2024 ja 30.10.2025.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualueelle sijoittuu suuri joukko muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä, joista osa on valtioneuvoston päätöksen 17.11.2024 mukaisia valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia kohteita (VARK 2024). Lisäksi kaava-alueella on useita historialliselle ajalle ajoittuvia kyläpaikkoja sekä muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita.

VARK-kohteet on merkitty kaavakartalle Katja-asetuksen mukaisesti merkinnällä **vark**. Siihen liittyvää määräystä museo esittää vielä muokattavaksi, esimerkiksi muotoon: *Valtakunnallisesti merkittävä arkeologinen kohde (VARK)*,

muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Aluetta koskevassa maankäytön suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota VARK-inventoinnissa todettuihin arvoihin ja ominaispiirteisiin. Aluetta koskevista maankäytön suunnitelmista on pyydettävä Satakunnan Museon lausunto. VARK-kohteiden osalla merkintä- ja määräystapoihin voi kuitenkin vielä tulla muutoksia, sillä näitä koskeva Museoviraston laatima menettelytapaohe ei ole valmis. Merkinnät ja määräykset tuleekin vielä kaavan ehdotusvaiheessa tarkistaa.

Muinaisjäännökset on merkitty kaavakartalle joko kohdemerkinä **sm** tai osa-aluemerkinnällä **katkoviiva-sm**. Nämä merkintätavat ja määräykset ovat asianmukaisia. Lisäksi historialliset kylätontit on merkitty osa-aluemerkinnällä **sm-2** ja muu arkeologinen kohde merkinnällä **ark**. Historialliset kylätontit voidaan niin halutessa merkitä omalla merkinnällään, mutta on huomioitava, että ne kaikki eivät ole kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kaavaselostuksen sivulla 67 taulukossa 12 on luettelo suunnittelualueen historiallisen ajan asuinpaikoista. Taulukossa on erikseen mainittu (numerot 1, 4, 5, 20, 23, 28 ja 30) ne kohteet, jotka ovat muinaisjäännöksiä. Sen sijaan kohteet 30-39 ja 41-43 ovat muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita. Satakunnan Museo esittää, että selkeyden vuoksi ensin mainitut muinaisjäännökset merkittään osa-aluemerkinnällä **katkoviiva-sm** ja ne historiallisen ajan asuinpaikat, jotka ovat kulttuuriperintökohteita, merkitään kohdemerkinä **ark**. Tähän liittyvä määräys tulee esimerkiksi olla muotoa: *Muu arkeologinen kohde (esim. historiallinen kyläpaikka), joka ei ole muinaismuistolain nojalla rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös. Alueella olevat rakenteet on säilytettävä. Suuremmista kohdista koskevista suunnitelmista tulee neuvotella Satakunnan Museon kanssa.*

Kaava-alueen halki on suunniteltu uutta Kolsi-Kirkkokallio voimajohtoreittiä. Hankkeen yhteydessä toteutettiin syksyllä 2024 arkeologinen inventointi, jossa Kokemäenjoen itärannan pellolta löydettiin ennen tuntemattomia kivikautisia asuinpaikkoja (Mäki-Köönikkä 2 <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000054017>, Kylä-Kupi 2 <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000054420>, Kylä-Kupi 3 <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000054421>, Leikkimäki 2 <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000054422>). Kohteet ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä ja ne on rajattu muinaisjäänösrekisteriin. Rajaukset ovat ladattavissa Museoviraston kulttuuriympäristön palveluikkunan kautta (<https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>). Nämä muinaisjäännökset tulee lisätä kaavakartalle ja kaavaselostuksen muinaisjäänösluetteloon.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Satakunnan Museo on pitänyt aiemmissa lausunnoissaan tarpeellisena Pyhäncorvan kartanon alueen osoittamista voimassa olevan asemakaavan ja alueen nykyisen käytön mukaisella AP-merkinnällä. Nyt esitetyssä 3.Kaavaehdotuksessa alue on osoitettu edelleen TP/A-merkinnällä. Vastineen mukaan 2. kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen loputkin Pyhäncorvan entisen kartanon pihapiirin rakennuksista on purettu, eikä aluetta ole enää tarkoituksen mukaista kehittää AP-alueena. Satakunnan Museo osallistui viranomaisneuvotteluun 30.10.2025, jossa museon näkemystä AP-merkinnästä käsiteltiin, eikä museo näe enää estettä TP/A-merkinnälle. Pyhäncorvan kartanon päärakennus on esitetty suojeltavaksi, mitä museo pitää hyvänä ratkaisuna samoin kuin maa- ja metsätalousalueen osoittamista rakennuksen ympäristöön, palvelujen ja hallinnon alueen ympärille.

Teknisenä korjauksena kaavaselostukseen museo on lausunnossaan 16.12.2016 todennut, että maakunnallisesti merkittävä kohde Muuntamo käsittää myös Kokemäen seuratalon. Kohteen nimi on Satakunnan maakuntakaavassa *Kokemäen seuratalo ja muuntamo*. Maakuntakaavaa varten laadittu Satakunnan rakennusperintö 2023 inventointi on toteutettu seuratalon tulipalon ja jälleenrakentamisen jälkeen, ja rakennus on osoitettu jo vuoden 2005 maakunnallisessa inventoinnissa merkittäväksi. Eli myös seuratalo on maakunnallisesti merkittävä kohde.

Kaavakartassa on nyt rakennetut kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet on merkitty omilla merkinnöillään, mitä museo pitää oikein hyvänä. Lisäksi on tarkistettu suojeltujen kohteiden ajantasaisuus.

Kaavaehdotus tulee toimittaa lausunnotte Satakunnan Museoon.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Sanna Kuusikari

Arkeologi Leena Koivisto

Tiedoksi

Kokemäen kaupunki/kirjaamo
Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Johanna Rinne
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Daniel Nagy
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä